

PTS

e-post till: foreskrifterpost@pts.se

Handläggare: Lena Södersten

Remissyttrande över PTS förslag till föreskrifter och allmänna råd om utdelning av post vid tillhandahållandet av samhällsomfattande posttjänst (dnr 22–10152)

Villaägarnas Riksförbund har beretts tillfälle att yttra sig över förslaget och får anföra följande.

Villaägarna avstyrker förslaget att tillhandahållaren (för närvarande Postnord) ska kunna anvisa en ny plats för postanordning högst 200 meter från mottagarens adressplats. Förslaget till föreskrifter öppnar för att småhusägare inte längre ska få sin post vid grinden utan i en postlådesamling eller en fastighetsbox inom 200 meter; för småhusägare normalt räknat från ytterdörren.

Postutdelning av brev, tidningar, samhällsinformation och paket är viktig samhällsservice. Av tidigare samrådsunderlag (dnr 21–3151) framgår att postmottagarna är nöjda med dagens servicenivå, men oroliga för att förändringar kan komma att innebära försämringar.

Det remitterade förslaget kommer att innebära en kraftig försämring jämfört med idag. Av remissen framgår att privatpersoner och företag i tätort i snitt har 20 meter till postlådan. 99,5 procent har mindre än 200 meter.

Villaägarnas medlemmar är negativa till att få sin post i en postlådesamling 200 meter bort istället för vid tomtgräns. I samband med remissen av samrådsunderlaget (i juni 2021) ställde Villaägarna en fråga till medlemmarna om hur de ställer sig till ett sådant förslag. 89 procent svarade att de tycker att det är ett mycket eller ganska dåligt förslag. 5 procent tyckte det är ett mycket eller ganska bra förslag. 5 procent hade ingen åsikt.

Villaägarnas Riksförbund
Postadress: Box 7118, 192 07 Sollentuna
Besöksadress: Rotebergsvägen 3
Telefon: 010-750 01 00
Org.nr: 802003-7118
Plusgiro: 46 94 00-6
Bankgiro: 227-7200
info@villaagarna.se
villaagarna.se

Balansen i förslaget

Enligt remissen syftar de föreslagna föreskrifterna till att uppnå balans mellan postmottagarens behov av närhet till postservice och Postnords behov av att kunna förändra utdelningsverksamheten.

Vi anser tvärtom att det finns en obalans i förslaget. Det tillgodoser Postnords intresse att kunna anpassa sin verksamhet och dra ned på servicegraden i tätort för att möta de förändringar som sker i form av färre brev men fler paket. Men för postmottagarna innebär det sämre service genom att de får längre till brevlådan samtidigt som de ska bekosta förändringen.

PTS beräknar exempelvis att Postnord skulle kunna spara ca 24 miljoner kronor om året i radhusområden samtidigt som husägarna kan få betala för att få sin post längre bort. Enligt remissen kostar en ny postanordning mellan 800–3000 kronor idag. Om det krävs markförberedelser och en ny markförrättning uppskattas kostnaden i remissen till ytterligare 1000–3000 kr per postmottagare. Med nuvarande årliga förändringstakt i radhusområden (ca 15 000 postanordningar per år enligt Postnords uppskattning) innebär det kostnader på mellan 27 och 90 miljoner kronor för radhusägarna. Totalt sett skulle förslaget kunna innebära kostnader på mellan 450 miljoner och 1,5 miljard kronor för radhusägarna; Postnord uppskattar att ca 250 000 postanordningar i radhusområden kommer att beröras.

Dessutom tillkommer kostnader för övriga småhus.

Det är inte rimligt. Om Postnord ska få anvisa en ny plats för postutdelning längre bort borde Postnord även bekosta förändringen. Det gäller i synnerhet om det krävs en ny förrättning för att ändra ett anläggningsbeslut.

Äldre och funktionsnedsatta husägare

Människor bor kvar längre i sina hus idag. I gruppen 70–79 år bodde 53 procent i egen villa 2021 enligt SCB. I gruppen 80+ var siffran 38 procent. Om man lägger till småhus i bostadsrätt och hyresrätt är siffran 56 procent i gruppen 70–79 år och 42 procent i gruppen 80+¹.

Om äldre husägare skulle tvingas gå flera hundra meter fram och tillbaka för att hämta posten eller tidningen kan det bli svårare att bo kvar. Det är extra besvärligt på vintern när det är halt, på hösten när det ligger våta löv på marken eller när det regnar.

Föreskrifterna saknar (till skillnad från nuvarande allmänna råd²) bestämmelser om postutdelning till äldre och funktionsnedsatta postmottagare. Av konsekvensutredningen

¹ <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/manniskorna-i-sverige/boende-i-sverige/>

² PTSFS 2008:6

framgår att PTS avser att reglera sådana frågor i tillståndsvillkoren, som uppdateras varje eller vartannat år.

För närvarande är det bara Postnord som ansvarar för den samhällsomfattande posttjänsten i hela landet, men ansvaret skulle kunna ligga på fler aktörer. Om postutdelning till äldre och funktionsnedsatta regleras i tillståndsvillkor kan det bli en "förhandlingsfråga". Det kan också bli så att olika regler gäller i olika delar av landet.

Det är inte acceptabelt. Reglerna måste vara förutsägbara. Villaägarna anser att eventuella föreskrifter även ska reglera frågan om postutdelning till äldre och funktionsnedsatta.

Säkerhetsaspekter

Det finns också säkerhetsaspekter mot förslaget. När man har sin brevlåda vid tomtgräns har man bättre uppsikt än om den sitter i en postlådesamling 200 meter bort. Vi ser en risk för stöld och skadegörelse.

Småhusägare har ofta större brevlådor för att det inte ska märkas direkt om de är bortresta. Det är oklart vad det innebär, om husägaren kan ha en större postlåda även fortsättningsvis eller inte. Enligt förslaget (4 §) ska tillhandahållaren tillgängliggöra information och specifikationer för vad som är en ändamålsenlig utformad och placerad postanordning.

Radhusområden/samfällighetsföreningar

Enligt remissen skulle möjligheten för tillhandahållaren att anvisa ny plats för postanordning till en början främst gälla radhusområden. Enligt Postnords uppskattning skulle 250 000 postanordningar beröras.

Här innebär förslaget att tillhandahållaren ska kunna anvisa en ny plats för postanordning i området, till exempel vid garagebyggnader, parkeringsplatser eller i anslutning till infarter i området.

Även i radhusområden finns ett motstånd mot att få längre till brevlådan och att riskera högre kostnader, men här finns också en annan problematik.

I radhusområden finns ofta en samfällighetsförening som förvaltar anläggningarna i området. Föreningens ändamål är att förvalta den anläggning för vilken den bildats, det vill säga den anläggning som omfattas av anläggningsbeslutet. Något annat får föreningen inte ägna sig åt. Föreningen får inte driva verksamhet som är främmande för det ändamål som samfälligheten ska tillgodose. Om föreningen fattar beslut som strider mot anläggningsbeslutet är beslutet ogiltigt och kan klandras av en enskild medlem utan tidsgräns.

Postlådesamlingar omfattar normalt sett inte av anläggningsbeslutet. För att föreningen ska vara behörig i frågan krävs en ny lantmäteriförrättning. En sådan är både kostsam och tidskrävande; köerna till Lantmäteriet är långa.

Även om fastighetsägarna skulle vilja sätta upp en postanordning på den parkeringsplats som föreningen förvaltar kan de normalt sett inte göra det. Här finns en parallell till de svårigheter som finns att sätta upp laddstolpar på parkeringsplatser i radhusområden.

Den frågan löser man inte med föreskrifter om postutdelning, utan det kräver i så fall en uppmjukning av den lagstiftning som reglerar samfällighetsföreningar. Alternativet är att tillhandahållaren bekostar en ändring av anläggningsbeslutet.

Förslaget får konsekvenser för Lantmäteriet, som redan har långa handläggningstider. Vi menar att Lantmäteriet behöver prioritera ökat bostadsbyggande och möjligheter att sätta upp laddstolpar i radhusområden framför Postnords intresse av att kunna sänka sina kostnader.

Villaägarnas Riksförbund

Kenneth Kanckos
Förbundsdirektör